

Japonský jazyk V – přednáška + cvičení 2

Výklad 1:

ohýbání sinojaponských sloves na *-suru* a jeho znělou verzi *-džiru*

1. ka-ši zon-dži
2. ka-ši zon-dži
3. ka-suru zon-džiru
4. ka-sure zon-džire
5. ka-šijo zon-džijo

pozměněný 2. základ:

ka-ši zon-dži

Cvičení 1:

Tvořte tvar *-tari/-dari* od následujících sloves (pozměněný 2. základ!):

aru
 au
 aeru
 mawasu
 kamu
 kameru
 saku
 sakeru
 zondžiru
 cunagu=příváže
 hanacu
 hanasu
 erabu
 kaeru=jde domů
 kaeru=mění
 kasegu=vydělá (si peníze)
 asobu
 saru
 fusegu
 hiromaru
 hiromeru
 mocu
 ojogu
 egaku
 sakebu
 maku
 mawaru
 mairu=pokorně jdu

Výklad 2:

přechodnost – další dvojice

kosu - koeru

Dvojice *kosu-koeru* je podivuhodná, protože obě slovesa mohou mít *-wo* a význam je téměř stejný „projít, přejít“. Moje chápání je takové, že u „*koeru*“ je to „*wo*“ ne předmět, ale příslovečné určení (podobně jako u „*miči-wo aruku*“), zatímco u „*kosu*“ jde o předmět.

Mori-wo kosu dosl. „Projít les“ – *Mori-wo koeru* dosl. „Projít lesem“

Ale významově v nich velký rozdíl není, až na to, že, podle mých zkušeností, se dneska více (v mluvené řeči?) používá *koeru*, zatímco *kosu* je spíš výjimečné.

NB Obě tvoří složeninu se slovesem *nori-*, ale tu je význam zcela jasně odlišný:

nori-koeru = přejít (horu), překonat (problémy)

nori-kosu = zapomenout vystoupit na své zastávce; zajet (vlakem, busem dál, než jsem chtěl nebo než mám zapláceno), sl. převiezť sa. *norikoši* = doplacení jízdného v takovém případě

Další přechodnostní dvojice:

nuku – nukeru = vytáhne, vytrhne (zub) – vytáhne se, vypadne (zub)

(patří do skupinky sloves trhání-a-destrukce podobně jako *jaku*, *saku*, *muku*)

Ha-ga nuketa = Vypadl mi zub.

Ha-wo nihon nuita = Vytrhl mi dva zuby.

nuku v tzv. „pasivu ujmy“:

Ha-wo nukareta = Byl mi vytrhnut zub. Vytrhli mi zub.

cunagu – cunagaru = přiváže. spojí/přepojí (telefonicky) – váže se, je spojený, je ve spojení, souvisí

Inu-wo kusari-de cunaida = Přivázal psa řetězem

Himo-wo cunagu = Zaváže/Převáže špagátem

Hensūbu-ni cunaide kudasai = Spojte mě s redakcí, prosím.

FB-de cunagatte iru = Jsme ve spojení přes FB

cunagari = souvis: ...-to *cunagari-ga aru*. = Má souvis s ... Souvisí s ...

NB Podmětový člen *cunagaru* má abstraktnější význam. Ve významu konkrétního „je přivázaný“ se používá běžné pasivum od *cunagu*:

Inu-ga kusari-de koja-ni cunagarete iru = Pes je řetězem přivázaný k boudě.

atehameru – atehamaru = napasuji, přizpůsobím, upravím (aby pasovalo) – pasuje, je přizpůsobeno, je upraveno (aby pasovalo)

cukeru – cuku = přiloží, přilepí – přiloží se, přilepí se, přilne

akeru – aku

NB *hiraku* vystupuje v obou významech: *Doa-wo hiraita* i *Doa-ga hiraita*.

kobosu – koboreru = vylije, převrhne – vylije se, převrhne se

kowasu – kowareru = rozbije (sl. aj: pokazí – napr. stroj) – rozbije se (sl. aj: pokazí sa)

mageru – magaru = ohne, zalomí – ohne se, zalomí se, odbočí

Dvojice, u kterých se v našich jazycích rozdíl těžko vyjadřuje, ale v japonštině je přechodnost – nepřechodnost jednoznačná:

ateru – ataru: jejich významy se při překladu do našich jazyků často zneprehledňují, ale pokusím se vystihnout jejich rozdíl

ateru = strefí se do. sl. trafi (čo). uhodne. přiloží. vystaví (slunci). přizpůsobí.

ataru = je (v můj prospěch) trefeno, vyhráno. (vítr) se opírá/zapírá. vystavuje se (slunci, nepříteli). leží (na západ od). odpovídá (čemu)/je (čím)

cudzukeru – cudzuku („dzu“ = píše se se znělým „cu“: つづける) : u této dvojice se v překladu rozdíl také moc neprojeví. Jde tu o to, že u *cudzukeru* „v něčem pokračuji“, a u *cudzuku* „to něco (u mne) pokračuje“:

Benkjó-wo cudzukeru = Ve studiu pokračuji („studium“ je tu předmět, objekt, na kterém úmyslně a aktivně provádím svou vůli)

Benkjó-ga cudzuku = Studium (mi) pokračuje („moje“ role je tu potlačena, nedopověděna)

susumeru - susumu: podobný případ jako u *cudzukeru – cudzuku*:

Benkjó-wo susumeru = Posouvám své studium kupředu, Postupuji v něm vpřed, sl. Napředuju se svojím štúdiom (aktivně).

Benkjó-ga susumu = Studium (mi) napředuje, postupuje zdárně vpřed (tak jak má) (a „moje“ role je tu nedovyjádřena)

Cvičení 2:

Přeložte písemně v obyčejném stylu (tj. *-u/-ta*, **bez** *-masu/-mašita*) jednoduchými ne-sinojaponskými slovesy:

1. Schůze pokračovala.
2. Trefil/vyhrál.
3. Platil/bay platný
4. hodil se/byl napasován
5. souviselo to s ...
6. vylilo se to.
7. obrátil se směrem/byl orientován kam
8. slouplo se to
9. roztrhlo se to.
10. Vytáhlo se to, vypadl (zub)

Cvičení 3:

Ke každému napsanému slovesu si napište jeho přechodnostní protějšek.

Výklad 3:

Směr u slovesa *muku*

1. obrátí se (směrem kam) – WO:

migi-**wo** muita = obrátil se doprava; podíval se doprava

2. (o nehybném) směřuje, je obrácen/orientován (směrem kam) – NI:

heja-wa kita-**ni** muite iru

Výklad 4:

příponové *-muki no* = pro; se zaměřením na

kodomo-muki-no šuppanbucu = publikace pro děti

Nihondžin-no kankjaku-muki-no kóen = představení zaměřené na (přizpůsobené pro) japonské turisty

Výklad 5:

Učebnice Lesson 1.

POKYNY K POUŽÍVÁNÍ UČEBNICE:

V této učebnici nejsou spísaná slovíčka a je tam jen málo cvičení.

Všechna nová a neznámá slovíčka si vypisujte do extra slovníčku a pečlivě se je učte! Nových slov je tu spousta a všem máte dokonale rozumět a všechny aktivně vědět!

Příkladové věty u jednotlivých gramatických a frazeologických jevů si písemně překládejte, a pak si je z Vašho překladu překládejte zpětně do japonsšiny a porovnávejte s originálem.

Cvičte si náslehy jednotlivých částí, tak abyste jim jenom z pouhého poslechu dokonale rozuměli a dovedli je přetlumočit.

Odpovězte na otázky pod úvodním obrázkem lekce

gogaku gakušú = učit se jazyky

-ni muku = 1. hodí se. 2. inklinuje k

šútoku suru = osvojí si

Poslechněte si první náslehy „Gakušú hóhó ankéto“

Poslechněte si jej několikrát. Neznámá slovíčka si prozatím nevšímejte.

Následně si přečtěte text „Gakušú hóhó ankéto“

Poslechněte si náslehy, čtouce si současně text

Vyhledejte si neznámá slovíčka a запиšte si je.

Zaškrtněte si podle pokynu na začátku textu

gakušú hóhó = způsoby učení, metody studia

tangoó = slovníček

ičidži-ikku = po znacích, slovech a úsecích

jakusu = překládat (*hon'jaku* je odbornější termín)

2. základ + -kaeru = „pře-(dělat), udělat jinak a lépe“:

iikaeru = říct jinak

(-wo) mačigaeru = zmýlit se (v), udělat chybu (v). NB podstatné jméno *mačigai*

nidoto... -nai = znovu ne-

-u **-jó ni** = aby

mokuhjó-wo motte = s cílem; stanově (vytýče) si cíl

2. základ + **-só ni naru** = dojde k tomu, že to vypadá tak že (udělá). začne to vypadat, jakoby...

hanašite-morau = dám/nechám si to povědět. povědí mi to

naošite-kureru = opraví mi to. dám/nechám si to opravit

sekkjoku-teki-na = aktivní, konstruktivní

nanban = které číslo, která položka

Spíšte si odpověď na poslední otázku na konci strany

Bunkei 1.

-tara se připojuje na pozměněný 2. základ (stejně jako -ta/-te)

Vyjadřuje podmínku „**kdyby**“. Nejde o náš „podmiňovací způsob“, který vyjadřuje „**by**“ (udělal bych) – na toto „by“ japonština nemá jednoznačný ekvivalent!

kibun-tenkan = (potřeba) změnit náladu, pro změnu dělat něco jiného

takarakudži = loterie

-ga ataru = vyhrám v loterii

kandža = pacient

jména: Sačiko, Ičiró, Jošiko, Keiko

haikingu = (pěší) túra, turistika

jódži-ga aru = něco (tam) mám (a tudíž se nemohu zúčastnit)

Bunkei 2.

-u/-nai **jó-ni** = aby (u sloves jako *říct, vyřídít, vzkázat, požádat, aby*)

Jošida, Ono (NB dvě různá příjmení: Ono 小野 a Óno 大野 !)

kenkjúšicu = 1. studovna. 2. laboratoř.

dekakete oru (=iru) = není doma, je venku (*te iru* ve významu perfekta: „je vyjdena, vyšedší“)

Takeši (= „udatný“)

fukusó = oblečení

kotoba-dzukai (všimněte si znak!) = mluva; jak mluvím;

Bunkei 3.

2.z. + -só ni naru = už-už se něco stane. „málem (se to stalo)“. dojde k tomu, že to vypadá tak že (udělá). začne to vypadat, jakoby...

osarete = byl jsem (ze všech stran, od lidí) postrkován, (někdo) do mne strčil, sl. tlačil(i) (sa) na mňa, do mňa narazil

jde o pasivum od *osu* = tlačit, tisknout (v jednom bodě). NB *osaeru* = tlačit, tisknout (spíš „po celé ploše“ než bodově)

očisó-ni natta = málem jsem upadl

inemuri-wo suru = zaspat v sedě (sloveso *iru* je tu ustrnulé ve svém dávném původním významu „sedět“)

denči = baterie (jako článek na elektrinu. Baterka=svítilna je *kaičú dentó*)

denči-ga naku naru = končí baterie, sl. míňa sa baterka

kókan suru = vyměnit

Bunkei 4.

Jedná se o vedlejší opytovací větu, která je nepřímou otázkou - typ „opytovací zájmeno + -**ka**“: „(ptá se), **proč / kdy / kdo / jak...**“

Pokud sloveso (ptá se, radí se, čte) se váže s akuzativem, tak přípona **-wo** se může (ale nemusí) napojit na **-ka**:

Nepamatuji si (co) – (-wo) oboete inai

Nepamatuji si, **kdy přišel** - **Icu kita ka(-wo)** oboete inai

dono-gurai = (o) kolik, jak moc/jak dlouho

dó ...-tara ii ka = jak by se mělo (dělat) ?; jak mám?; jak je nejlepší...?

-ni sódan suru = radit se s (kým)

...-ka mo ...-ka-mo = ani (...co) ani (...kdy)

NB: radit (komu co) x radit se (s kým o čem) – v japonštině úplně jiná slovesa!
 radit komu co = -ni –wo susumeru
 radit se s kým = -ni sódan suru

Gakušúša-ni ii gakušú hóhó-wo susumeta. = Poradil studujícímu dobrou metodu učení.
 Senpai-ni sódan-šita = Poradil se se starším spolužákem.
 susumerareta = Poradili mi (bez udání „specificky kdo“)
 podobně: iwareta. = Řekli mi
 kikareta. = Ptali se mě

Cvičení 4.

Přeložte si ukázkové věty k jednotlivým bunkei („větním vzorcům“) písemně.

Cvičení 5.

Ke každému napsanému slovesu z **Cvičení 2** napište jeho přechodnostní protějšek.

Přeložte:

1. publikace pro děti
2. Poradili mi, abych se poradil s lékařem.
3. představení přizůsobené pro japonské turisty
4. Jak to mám udělat?
5. Ptali se mě, jak se má učit slovní zásoba.

(v tomto případě: učit se (ve smyslu naučit se a mít to v hlavě) = *oboeru*.

slovní zásoba = *goi*